

Organ för svenskarna i Estland.

Många bäckar små göra en stor å.

Vintern lider mot sitt slut. Sjömän och fiskare ordna sina båtar och redskap. Fisket som haft framgång och utvecklat sig de senaste åren bedrivs nu med modernare redskap och efter bättre metoder, tack vare framgångsrik upplysningsverksamhet av fackmän och organisationer.

Sjöfarten har däremot gått tillbaka i svenskbygden. Den gamla potatis- och äppelexporten till Finland har upphört och ägare till mindre skutor, som här är fallet, kunna icke bedriva någon lönande fraktfart. Vedfrakten på Tallinn är den enda återstående inkomställan, men också den är mycket blygsam.

Det talas i bygderna man och man emellan om anskaffandet av större båtar, men kapitalbrist gör det för tillfället omöjligt. Saken kan dock avhjälpas, om ett större antal intresserade män sammanslöt sig till ett större bolag eller till en förening och satte igång och byggde tidsenliga skutor eller köpte ågbåtar. Ordspråket säger: "Många bäckar små göra en stor å". Det behövs blott förståelse och förtroende för varandra, uppriktighet i handel och vandel, utan vilket inget samarbete kan vara tänkbart.

Våra unga män ha stort intresse för sjölivet. En stor del av den segla på främmande båtar och äro omtyckta som dugliga sjömän, men lediga platser minskas alltmer, ty varje stat sörjer för sina egna arbetslösa sjömän. Man borde hjälpa att skapa arbetsmöjligheter för

Estlands 20-årsdag firad.

Republiken Estlands 20-årsdag firades under särskilt högtidliga former över hela landet. I Tallinn och andra städer hölls parader och offentliga byggnader voro illumnerade och klädda med girlander. Över hela landet vajade den blåsvart-vita flaggan och stora människomassor voro i rörelse. Ett särdeles vackert väder hjälpte till att skapa stämning. Vid paraden på Frihetsplatsen i Tallinn höll Riksföreståndaren K. Päts ett kort men kraftigt tal som radierades över hela landet. Riksföreståndaren sade bl. a.: "Vi ha vunnit vår frihet på världskrigets och hemlandets slagfält. För denna ha vi offrat våra bästa söner, och deras familjer ha sett mycken nöd. Frihetens planta har under 20 årstid växt stor, och vi kunna se vad ett fritt och självständigt folk har kunnat skapa under 20 år."

Med särskild tillfredställelse kan man konstatera att grannländernas tidningspress uppmärksammade det fria Estlands 20-årsdag. Festligheter i samband därmed hade anordnats och i dessa deltago respektiva länders ledande män och politiker.

eget sjöfolk, som äro villiga att offra krafter och höja välståndet i egen hembygd. Det bleve även då möjlighet för vidare utbildning av sjömän till befälspersonal o. s. v., varvid mängden kunde arbeta sig fram och inte behövde segla som kollämpare eller däcksmatros på främmande fartyg.

Riksdagens deputeradekammare vald.

Riksdagsvalen som man överallt motsåg med stor spänning äro förbi. De försiggingo lugnt och sansat. Av de 720.000 röstberättigade i landet röstade 460.000. I 8 valkretsar försiggingo inga val. Om man minskar med antalet röstberättigade i de 8 valkretsarna det totala antalet röstberättigade finner man, att något över 71% deltog i valen.

För folkfronten blev valet en stor framgång, då inte mindre än 55 av deras uppställda kandidater blevo valda till deputeradekammaren. De övriga 25 kandidaterna ha ställt upp utom folkfronten, men många av dem komma likväl att stödja denna.

I den 26:te och 27:de valkretsen där svenskarna bo och röstade, erhöilo A. Kasterpalu och A. Saar de flesta rösterna och komma således att under den instundande riksdagsmanaperioden företräda sina väljaresintressen.

Den nya deputeradekammaren liksom råds-kammaren måste enligt lag för övergångstiden sammanträda senast den 23 april d. å.

Början är svår, ty initiativtagare äro borta, men vi hoppas att sådana snart skola uppstå och driva saken framåt. Nästan alla företag ha börjat smått, men med tiden utvecklats sig till stora kapitalstarka sådana

Det är inte en dag för tidigt att med allvar börja tänka på sakens lösning. *Novus.*

Vormsi.

År 1937 kan betraktas som den systematiskt ordnade idrottsverksamhetens begynnelseår på Vormsö.

Också tidigare har en och annan idrottsvän försökt att systematisera idrotten och organisera de enskilda Vormsöungdomar, vilka på egen hand i sina hem sysslat med idrott. Försöken hade dock ej rönt framgång av brist på idrottsintresserade ledare. Ett sådant försök gjordes vintern 1933, då öns pojkar samlades till prästgården för att gymnastisera i dess rymliga sal. Ledare var Johan Vallin, som genomgått en gymnastik- och idrottskurs i Sverige. Början såg lovande ut. Dessa förberedande gymnastikövningar utgjorde grunden till fortsatta gymnastik- och idrottsövningar under sommaren, för vilket ändamål även nödvändiga idrottsredskap anskaffades.

Under tiden Johan Vallin avtjänade sin värnplikt, leddes gymnastikövningarna av kyrkoherde Karl Nilsson och lärare Anders Nyman.

De tilltänkta idrottsövningarna under sommaren blevo dock ej av, enär ungdomarna foro ut på sina vanliga fisketurer. Dessutom saknades tillräcklig tid och nödigt intresse för saken från ledarnas sida, då dessa voro strängt upptagna på annat håll.

Rörelsen fick ny fart först under sommaren 1937, sedan svenskbygdens idrottsinstruktör Alfred Skönberg tog saken om hand, och man fann i honom en intresserad organisator och intresset för idrott ökades därefter i oanad grad bland bygdens ungdom.

All början är avår — så ock här; men sedan de första trevande stegen tagits fullt ut, har framåtskridandet börjat. Man återkallar i minnet den "historiska" dagen, den 25 juli 1937, då idrottspionjärerna samlats till tävling och lockat till platsen ett hundratal åskalar. Skaran av idrottsmän under det första försöksåret var ej stor — måhända få vi se det som en yttring av vormsöbornas blygsamhet och tillbakadragenhet. Även av idrottsredskap fanns inte mycket. Sålunda förekom

ej spjutkastning vid den första tävlingen, ty det fanns intet spjut. Resultatet vid senare tävlingar motsvarade förstas den ringa träningen. Tävlingarna höllos på den nybygda Hullo folkskolas lekplan, vilken tillfälligt iordningställdes. Banorna måste dock läggas mellan för en idrottsplats något ovanliga virkeshögar och brädstaplar.

En ordentlig idrottsplan är ett av de främsta framtidsmålen!

På frågan vem som är den bästa idrottsmannen på Vormsö kan man utan tvekan svara. Tomas Gärdström (numera föreståndare, för folkskolan på Odinsholm). Han har även haft tid och tillfälle att bistå vid anordnandet av idrottsävlingar vilket arbete numera huvudsakligen vilat på Lars Broman, Johan Vallin och Hugo Mickelin's axlar. Tomas Gärdström har också ivrat för att få skollungdomen intresserad för sport. Bland hans resultat som aktiv idrottsman torde segern i höjdhopp, 1.65 m. på idrottsdagen i Rosta vara det förnämsta.

Går man sedan vidare i raden, så följer Anders Friberg som nästa man. Han har visat sig vara en mångsidig idrottsman, som samlat placeringar och poäng i snart sagt varje idrottsgren.

Johan Vallinn hade i somras oturen att få deltaga blott i ett par tävlingar. Ett olycksfall hindrade hans start på idrottsdagen i Rosta, till skada för vårt lag. Men när han sedan fick gå till aktion vid klubb-tävlingen i Linnamäe, så blev han en överraskning. Hans specialitet har varit sträckor mellan 60 m. och 3000 m.

Efter dessa tre följer ett antal yngre förmågor, som lova gott för framtiden. Här må nämnas Lars Lilja, Johan Norrman, Oskar Gördström, Alex. Nyholm m. fl.

Vid en återblick på idrotts-säsongsens resultat, kan man med glädje konstatera, att man inte blott gjort en god början, utan även hunnit ett stycke framåt på idrottens område.

Liksom allt annat nytt, möttes även idrottsrörelsen i början av oblida ögon, i synnerhet hos den äldre generationen. Enligt mångens mening tog idrotten onödigt mycket tid och krafter i anspråk, vilka kunnat använ-

das ändamålsenligare i det dagliga arbetet. Andra igen ansågo idrotten vara rent av hälsofarlig och på en del håll tyckte man den vara syndig. Dock omfattades idrottsrörelsen av de flesta med entusiasm och intresse, inte blott av idrottsutövarna, utan även av andra, både gamla och unga. Till och med fyra-femåringar levde helt med. Sålunda hörde man efter någon idrottsävling överallt på deras samlings- och lekplatser de vanliga kommandoorden: "På era platser, färdiga, spring!" o. s. v.

Det är med glädje man lägger märke till det stora intresse, med vilket idrotten omlattas av de unga. Man har även skäl att för framtiden fästa förhoppningar vid denna yngre generation, som nu trampar skolvägen.

Under hösten och vintern har öns pojkar under Johan Vallin's ledning samlats till gymnastikövningar i Hulle skolas gymnastiksal, som två gånger i veckan välvilligt upplåtits för detta ändamål. Johan Vallin — pionjären på sportens område på Vormsö, är den enda som äger förutsättningar att systematiskt kunna leda idrottsrörelsen härstädes. Naturligtvis räcka hans krafter ej till att leda organiserad idrottsverksamhet över hela ön. Man hoppas dock, att någon annan i en snar framtid skall kunna biträda honom.

De första idrottsävlingarna anordnades av brandkåren, emedan det ansågs meningslöst att öka antalet föreningar med ytterligare en särskild sammanslutning. Men då det senare ansågs vara nödvändigt att ha ett ledande organ, som har till uppgift att ordna idrottsverksamheten på Vormsö och ge verksamheten ökad effektivitet samt anskaffa nödiga redskap, m. m., bildade öns idrottsintresserade på sitt sammanträde den 6 okt. 1937 en särskild idrottsbestyrelse med följande sammansättning: Lars Broman, Johan Vallin, Viktor Aman, Anders Friberg och Hugo Mickelin.

De första försöken har gett tillfredsställande resultat, och därmed belönat initiativtagernas arbete och möda. Nu är att hoppas, att det ut sådda fröet en gång skall ge en rik skörd!

Vormsi nytt.

På Vormsi är det åter lugnt. Valen som denna gång voro upphov till en märkbar livlighet, äro nu över och folket har visat vem av de uppställda kandidaterna, som hade deras förtroende. Valdeltagandet var stort, 78% av röstberättigade avgåvo sina röster och valet utföll så att A. Kasterpalu erhöil 928, V. Maker 125 och K. Tonkman 62 röster. I den 26:te valkretsen, dit även Vormsi hörde, lück A. Kasterpalu de flesta rösterna och blir således riksdagsman för den närmaste femårsperioden. Vormsiborna understödde kraftigt den man, som kom in i riksdagen. Det ger därför anledning hoppas att han också i framtiden kommer att visa sig som den folket kan vända sig till med sina angelägenheter.

* *

Frihetsdagen* firades i år under högtidligare former än någonsin tidigare. Över varje gård vajade flaggan. Kommunhuset, kooperativa och skolhuset voro prydda med girländer. Klockan 11 fm. samlades man till gudstjänst i kyrkan där predikan hölls på svenska och estniska och A. Aspelin sjöng solo: "Närmare Gud till dig", som erinran om de i frihetskriget fallna. Efter gudstjänsten vidtog omedelbart aktus i Hullo skola, som var till trängsel fylld och inte kunde rymma alla som hade velat närvara. Akus öppnades med några ord av kommunalrådsordföranden J. Landman, varefter konstapel A. Oopkaup i ett längre anförande på estniska talade om Estlands kamp för sin frihet och vägen dit. Därefter sjöng en blandad kör under herr Viliperes ledning några fosterländska sånger, varefter herr Vilipere även föredrog några fiolsolon ackompanjerad av Dr. Klemmer. Det svenska festtalet hölls av prosten Pöhl, som framhöll att Estland nu gått in i sin myndighetsålder, och som sådant kommer att kunna både ge och fordra mera av sina medborgare. En orkester spelade därefter ett potpurri av estniska folkmelodier, och herr A. Aspelin sjöng tre solosånger, varefter festligheten avslutades med hymnen.

†

C. G. Grönberg.

Den 21 februari avled på Maria sjukhus i Stockholm f. kyrkoherden på Runö Carl Gustaf Grönberg.

Den bortgångne var född den 16 sept. 1875 i Västergötland, Börsle, i Väne-Åsaka socken, Skara stift. Redan vid unga år kom han till Amerika och studerade bl. a. vid Luther-Seminary i St. Paul Minnesota, varefter han 1907 prästvigdes för Augustanasynoden. Han tjänstgjorde på flera ställen, först inom U.S.A. och sedan inom Canada. Under sin resa i Nord-Amerika lärde ärkebiskop Söderblom känna honom och

På kvällen samma dag hade den lokala skyddskårstruppen anordnat fest med lotteri, skådespel och dans. Skådespelet som uppfördes behandlade 1905 års oroligheter i Estland och hette "Röda moln". De olika rollerna utfördes till full belåtenhet. Dock må här påpekas, att några av spelarna försökte överdriva handlingens gång i en del scener. Också må anmärkas att i framtiden vid val av skådespel lämpligheten av innehållet alltid bör komma i första rummet.

* *

Vormsi börjar mer och mer bli ett modernt samhälle. För tillfället finns 48 telefoner och ett 60-tal radioapparater på ön, vilket vill säga att man inte alls är oberörd av den s. k. moderna tid vi leva i.

fattade varmt intresse för honom. Detta föranledde ärkebiskopen att förordade Grönberg till kyrkoherdetjänsten på Runö, vilken han också tillträdde 1931. Atskilliga svårigheter mötte honom i denna honom främmande omgivning. Hårdast drabbades han av den fruktansvärda olyckan — väl bekant för Kustbons läsare — att hans hustru omkom vid en eldsvåda. Genom denna olycka bräcktes hans redan försvagade hälsa. Vid årskriftet 1936—1937 lämnade han kyrkoherdetjänsten på Runö och utnämndes till adjunkt i Solna församling invid Stockholm. Vid sin död var han emeritus.

Kyrkoherde Grönberg var en egenartad och märklig personlighet, självständig, varmhjärtad, hjälpsam och oegennyttig. Under nästan hela sitt liv hade han med trofast nit arbetat bland svenskar i församlingen. Med hängivenhetens starka band var han fäst vid sina forna församlingar, i det stora landet bortom Västerhavet och på den lilla ön i Östersjöns vågor. Även sedan han lämnat Runö, ja, ända in i det sista, tänkte han på Runö och dess befolkning med sann faderlig kärlek och uppgjorde planer att hjälpa dessa sina barn på det sätt, som han ansåg bäst och gagneligt, ej blott för stunden utan för framtiden. Runösvenskar och runövänner i Stockholm funno sin väg till honom och han till dem. Även andra vänner av olika ställning, ålder och villkor lyckades han vinna; för alla hade han en öppen dörr, varma blickar och hjärtliga ord. En verkligt god och vänsäll man har slutat sitt liv, har efter storm på haven funnit sin grav i hemlandet, om än ej i hemtrakten.

Må välsignelse följa hans gärning! Vördat vare hans minne!

Thorhild Malmberg.

Betty Glöckner †

Den 26 februari avled fru Betty Glöckner, född Sabelli i en ålder av 76 år.

Med hennes bortgång har syföreningen, som arbetar för de fattiga inom svenska församlingen i Tallinn, förlorat en trogen medlem, som med kärlek

Fort. sid. 4.

Estlandssvenskarna i Stockholm bilda förening.

Lördagen d. 19 febr. samlades en del i Stockholm bosatta estlandssvenskar för att bilda en sammanslutning, som skulle ha till uppgift att samla aiborna i Sverige samt upprätthålla kontakten med födelsebygden.

Initiativtagarna Lars och Johan Gren samt Anders Häggblom, samtliga hemma från Vormsö, redogjorde för den tilltänkta föreningens uppgifter och drogo upp riktlinjer för verksamheten. Härefter skred man till val av en interimstyrelse, som fick i uppgift att utarbeta stadgar och verksamhetsprogram samt, inbjuda alla i Stockholm bosatta estlandssvenskar till en nästa sammankomst i mars.

På den allvarigare delen av programmet följde kaffe och dans, där aiboätlingarna samsammellan upplivade gamla och gjorde nya bekantakaper.

"Vi längtar nog hem", hörde man både här och var. Det beräknas för närvarande i Stockholm med omgivning finnas ca 250 estlandssvenskar, till stor del flickor.

Betty Glöckner...

och iver under 25 års tid deltagit i syföreningens verksamhet. Härstammande från svenska föräldrar från Vasa i Finland var hon djupt fäst vid allt svenskt och livligt intresserad för syföreningens arbete. Om hon också icke tillhörde svenska församlingen här, så ha vi ändå skäl att minnas henne med vördnad och tacksamhet. Frid över hennes minne!

A. I.

Född.

En son

Maria o. Anders Häggblom,
f. Massalin.

Stockholm den 6 febr. 1938.

Sjuntorps Aktiebolag S J U N T O R P

Rekommenderar sina välkända
tillverkningar.

EMALJ

är i ropet

Kockums emaljkarl äro av extra motståndskraftig stark plåt — de tåla stötar och påfrestningar på ett helt annat sätt än »emaljen av igår»!

Se
KOCKUMS
nya hållbara kärl

Kockums moderna emaljkarl säljas i varje järn- och bosättningsaffär.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

A. Aspelin.

Rütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:

Söndagen den 6 mars kl. 11 fm. högmässa.

Böndagen den 9 mars gudstjänst kl. 11 fm. K. Nilsson.

Lösning av korsordsgåtan nr. 4.

Vågrätt:

1. Smör; 4. Elia; 8. Ao; 9. Hölass; 11. Gr.; 12. Ena; 13. Ogin; 15. Kaka; 18. Od; 19. Nr; 20. Anet; 22. Adam; 24. Jag; 26. Nu; 27. Skruva; 30. Ar; 31. Elov; 32. Röra.

Loddrätt:

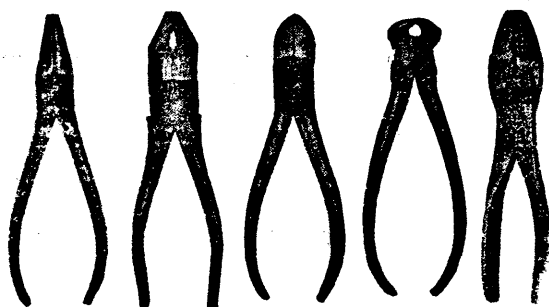
1. Sago; 2. Morgon; 3. Rhen; 4. Elak; 5. La; 6. Is; 7. Aska; 10. Ön; 14. Ide; 16. And; 17. Kranar; 20. Anse; 21. Tjuv; 22. Agar; 23. Mura; 25. Av; 28. Kl; 29. Ro.

Den först öppnade rätta lösningen har insänts av Richard Aman, S. Liiva 20 Haapsalu. Det utlovade priset insändes.

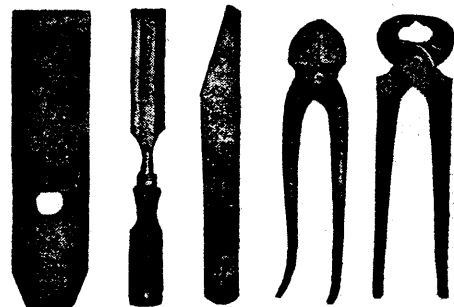
Olofströms

Rostfria Kockärl

rekommenderas.

FABRIKSMÄRKE
REPRESENTANT
Fa. NILS OLSGÅRD
PIKK TÄN. 36/14
TALLINN

E. A. BERGS FABRIKS AKTIEBOLAG
ESKILSTUNA